Ч. 172 (13.411). Львів, середа 5. липня 1933.

Rik LIV.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гряде демаґоґія, клевета й анархія.

ЧОМУ Я ВИСТУПИВ ПРОТИ ЧАСОПИСІВ П. ТИКТОРА?

Від довшого часу часописи п. Тиктора ведуть невідповідальну політику, що змагає до забагнення й анархізації українського політичного життя. Атака на Гр.-католицьку Церкву (гляди статті „В тіні хреста і меча“), неясне становище до Свята „Українська Молодь Христові“, нікчемна карикатура в „Комарі“, що висмівала Свято і його аренжерів та не щадила навіть керманича Церкви, становище до жалюгідних подій у звязку зі святом відкриття нагробника Івана Франка переконували, що супроти такої часописної політики п. Тиктора не можна далі мовчати, а треба проти неї гідно виступити.

З ріжних сторін остерігали мене перед прилюдним виступом проти часописів п. Тиктора. Говорили, що п. Тиктор не буде перебирати в засобах боротьби, що він не здрігнеться перед втягненням до боротьби навіть деяких приватних особистих справ з життя своїх противників, словом заповідали мені, що п. Тиктор поведе наступ при помочі „трійливих газів“ і що в основу цього наступу буде входити також атака на керманичів українських установ, щоби в цей спосіб позискати для себе всіх безробітних і невдоволених. Ті перестороги приспішили моє рішення, щоби негайно виступити прилюдно проти нездорових проявів українського громадянського життя.

„ГАЗОВА АТАКА“.

Справдилася заповідь, бо „газова атака“ прийшла дійсно. Видавництва п. Тиктора „Новий Час“, „Наш Прапор“ і „Комар“ повели „газовий“ наступ проти мене, проти послів і сенаторів УНДО, і проти проводу партії. У відповіді на мою статтю п. з. „Ті, що вносять хаос в українське життя“, появилася повінь статтей у часописах п. Тиктора. Перший відповів п. Тиктор за своїм підписом статтею в „Новому Часі“ п. з. „Відповідь на „генеральну“ напасть“. Опісля появилися демагогічні статті у „Нашому Прапорі“ і знову в „Новому Часі“. В одному лише числі „Нового Часу“ ч. 147 появилося три атаки в статтях „Під знаком розпилення політичних сил“ і „Зачинайте від себе“ та в малому фейлетоні п. з. „Ну і що?“ Розуміється, що всі статті у часописах п. Тиктора за виїмком одної відповіді є анонімні. Всі статті це одна непристойна лайка, повна обид, загальникових наклепів і закидів, під моєю адресою, під адресою послів і сенаторів та під адресою УНДО взагалі. Навіть мистці демагогії сельроби у боротьбі зі своїми противниками не послугуються такими демагогічними, брехливими, загальниковими і нікчемними засобами. Останнє число „Комаря“ є пречистим доказом того, як видавець може затратити змисл смаку, почуття міри і людського достоїнства в боротьбі зі своїми політичними противниками. П. Видавець в люті, що хтось проти нього мав відвагу виступити, втратив рівновагу духа і сердиться. А ті, що сердяться, звичайно не мають рації.

А ТАКИ НЕМА ВІДПОВІДІ.

Ані видавець ані редактори не відповіли досі на річеві політичні заміти, які видвигнув я в „Ділі“ і які були в „Меті“.

ПОЛІТИЧНА ОПОЗИЦІЯ, ЧИ ДЕМАГОГІЯ Й ОСОБИСТИЙ МАТЕРІЯЛЬНИЙ ІНТЕРЕС?

Деякі наші і польські часописи на маргінесі часописної полеміки написали, що тут йде боротьба між більшістю УНДО й опозицією. Щоби баламутство не ширилося, мушу з усею рішучістю ствердити, що боротьбу проти УНДО на сторінках п. Тиктора веде не якась опозиційна група УНДО, а одна людина, навіть не член УНДО, п. Тиктор. П. Видавець у своїй відповіді виясняє, що політикою його часописів кермує не він один, а гурт людей певний і свідомий доцільности своєї праці. Заперечую цьому твердженню. При п. Тикторі нема ніякої ідеольоґічної групи. Такою групою не можуть бути редактори і співробітники його часописів, бо серед них находяться люди ріжних політичних переконань. А саме: один б. співробітник „Ради“ і „Української Думки“, один новоселівець і один радикал. Не є для нікого тайною, що найважніші полемічні політичні статті в „Новому Часі“ походять зпоза редакції. Пише їх анонімно одна людина (анонімність це спеціяльність цієї людини), яка до 1930 р. осуджувала **протирадянську** політику УНДО, а тепер змінила „віхи“ і виявляється назверх фанатичним прихильником п. Донцова. Коли п. Тиктор хоче твердити, що я пишу неправду, то нехай подасть до прилюдного відома імена й прізвища членів того леґендарного політичного гурта.

Демагоґом є той, хто для особистих цілей намагається впливати і здобувати публичну опінію підлещуванням, підступом, пустою фразою, клеветою, використовуванням низьких інстинктів та людської темноти. П. Тиктор все був типовим демаґоґом. В останніх часах цілий ряд поважних громадян перестали бути передплатниками „Нового Часу“. П. Тиктор боїться втратити передплатників і тому в демаґоґічний спосіб, кермуючись особистим матеріяльним інтересом спекулює на нездоровій політичній сензації. Громадська опінія у Львові багато говорить про те, що п. Тиктор повів наступ на кооперативу „Червона Калина“, намагаючись звязати управу кооперативи з політичним становищем в справі „Лугів“, щоби в цей спосіб позбутися грізного конкурента для свого видавництва „Українська Бібліотека“.

Від 1848 р. переживали ми ріжні події у внутрішньому українському політичному життi. Повставали партії, а внутрі партій опозиції. Йшла більше чи менше завзята політична внутрішньо-партійна боротьба. Але такого ще не бувало, щоби одна людина з невідомим минулим, без громадянського і політичного стажу завдяки грошевій силі, здобутій на своїх видавництвах, вносила заколот в суспільне життя і намагалася його опанувати.

ПРО ПОЛІТИЧНУ ЛІНІЮ ЧАСОПИСІВ П. ТИКТОРА.

Пан Видавець чваниться своєю простолінійністю і в цей спосіб хоче ввести в блуд українське громадянство. Фактично одинокою провідною думкою цих часописів є простолінійність у полюванні на передплатників і в полюванні на політичні сензації. П. Тиктор час від часу алярмує українське громадянство вісткою, що загрожений інтерес нації. Загрожений інтерес нації має придбати п. Тикторові нових передплатників. Можна би довгі статті писати про чистоту і послідовність політики часописів п. Тиктора. В осені минулого року дійшло у тих часописах до такого дивогляду, що головний редактор „Нашого Прапору“ п. Б. написав політичну статтю, що гостро осуджувала і висмівала політичну лінію головного редактора „Нового Часу“ п. Паліїва. А не можна забувати, що п. Б. був давніше редактором „Смолоскипів“, ідеольоґом новітнього націоналізму, а тепер є співробітником „Нового Села“, який на засіданні Великої Селянської Ради „Української Селянської Партії“ дня 16. червня ц. р. виголосив політичний реферат. Думаю, що цей один факт вистарчає, щоби здемаскувати „простолінійність“ п. видавця.

ПОШИРЕНІСТЬ ЧАСОПИСУ І ПОЛІТИЧНА ЛІНІЯ.

П. видавець доказує правильність своєї політичної лінії поширеністю своїх часописів. Ніхто не буде перечити, що часописи п. Тиктора є поширені. Одначе поширеність не має в цілому світі нічого спільного з правильною чи неправильною політичною лінією. Найбільше поширеною у світі пресою є преса без політичної лінії т. зв. брукова преса, яка кормить своїх читачів нездоровою політичною чи кримінальною сензацією. Видавництва п. Тиктора все полювали і полюють на нездорову політичну сензацію

САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ ЧАСОПИСІВ П. ТИКТОРА.

П. видавець чваниться у відповіді самовистарчальністю своїх часописів. Він призабув мабуть додати, що часопис „Новий Час“ стояв перед банкроцтвом і лише угодове поступовання з вірителями, на якому довжник заробив кільканадесять тисяч золотих дало часописові „Новий Час“ самовистарчальність і врятувало перед банкроцтвом.

ПОЛІТИКА УНДО.

У полемічних статтях часописів п. Тиктора аж роїться від таких загальникових закидів, як: брак простолінійности, вихиляси і викрутаси ундівської політики, угодовецькі затії, кермуюча УНДО-м кліка, опортунізм і т. п. Знову під моєю адресою є такі квітки, як: недавній опозиціоніст і принципіяліст. На політичні закиди відповім кількома словами: Українське Національно-Демократичне Обєднання, партія, що несе на собі тягар відповідальности за всі ділянки українського життя, за всі установи, веде принципіяльну політику, бо змагає згідно зі своєю програмою до здійснення найвищого права нації. У нас багато людей не відріжнює програми партії від тактики і поодиноких політичних потягнень. Хто слідкує за світовими подіями, той має наглядні приклади ріжниці між програмою і тактикою. Програма Гітлера знана. В недавньому часі канцлер Гітлер зробив тактичне посунення і виголосив політичну промову в парляменті, яку наші „принципіялісти“ осудили би як скрайний опортунізм. Він-же сказав, що нова війна булаб нещастям для світу і німецького народу, що німецький нарід змагає удержати добрі взаємини зі своїми сусідами Францією і Польщею. Чи зломив тим Гітлер свою програму? Зрештою політику Українського Національно-Демократичного Обєднання виясню в окремій брошурі, яку приготовляю. На особисті закиди не буду відповідати, бо відповідь вважав би я пониженням особистої гідности.

Володимир Целевич.

Німеччина зброїться.

ШТРАСБУРҐ (ПАТ). Щоденник „Останні Штрасбурські Новини“ пише, що Німеччина зброїться на кожному полі зброї. Зокрема живо працюють артилерійські заведення і виробництва газів. Моторизація райхсвери скінчена. В німецьких фабриках зброї, самоходів і літаків нема безробіття. Спеціяльну вагу прикладають до будови літаків.

ВІДЕНЬ (ПАТ). „Арбайтер Цтґ“ подає нові вістки про зброєння Німеччини. Фабрики „Берлінер Карльсруге Індустрі Верке А. Г.“ вернули за згодою уряду до старої, довоєнної назви „Дойтше Ваффен унд Муніціонс Фабрікен“, що прийняли акціонери одушевлено. До цього концерну належать теж „Мавзер Верке“, в якому кількість робітників помітно в останньому часі збільшили. Німецька Люфтганза дістала від мін. Герінґа замовлення на будову нових літаків за 13 міліонів марок. Будуватимуть нові зразки літаків Й. У. 52, що швидкістю й озброєнням відповідають останнім потребам повітряної війни. Уряд виплатив Люфтганзі допомогу 50 міл. м., крім цього німецькі міста підпомагають місцеве повітряні зброєння.

Зелений Клин в обличчі непевного завтра.

(Скупі вісти. — Українські втікачі у Харбіні. — „Манджурський Вістник" про ситуацію. — У воєнній атмосфері).

Не багато вісток передістається до нас із теренів Радянського Союзу. Зокрема не маємо можливости довідатись дещо докладніше про життя-буття українців на радянському сході Азії, що компактною більш-менш 600-тисячною масою (згідно з радянським переписом у 1926 р.) живуть у районах Приамурщини і Приморя, представляючи там значну більшість населення. Ще 3—4 роки тому автор цих стрічок мав, бувало, можливість шляхом переписки з колишніми товаришами видістати жмут цікавих вісток. Та це минулось. З причини японсько-китайської війни і звязаного з тим напруження на радянських далекосхідних кордонах, якінебудь взаємини почтою стали мабуть зовсім неможливі. Бодай листи залишаються без відповіді.

Ми вже писали на сторінках „Діла" про те, що радянська влада, маючи на увазі непевне положення на свому Далекому Сході і бажаючи зєднати собі тамошнє українське населення взяла курс на українізацію. З початку ця українізація позначилась низкою серйозних потягнень. Доволі мінно розбудували більшовики українську пресу і шкільництво, точніше почали будувати наново те, що зруйнували власними руками, коли остаточно переняли владу на Зел. Клині. Новозаснований хабарівський денник „Соціялістична Перебудова" і 3 районові тижневики взялись защіплювати більшовизм і ненависть до японського мілітаризму у рідній мові населення; цю мову впровадили більшовики у сільське і районове діловодство та в школи, які отримали надбудову в українському технікумі в місті Благовіщенську.

Якаж тепер ситуація на Зеленому Клині?

Ми написали вище, що почтовий наш звязок із живими людьми перервався. Тому з цікавістю взяли ми до рук відомий уже нашим читачам харбінський тижневик „Маньджурський Вістник", де в числі з 10. червня найшли дещо і про Зелений Клин.

„З Зеленого Клину до Маньджу-Го — читаємо там — ввесь час тікають збігці, серед яких є багато українців. Останні події на нашій землі (себто на Зел. Клині) під окупантом, виоили зовсім рештки засобів у селянства і воно шукаючи порятунку свого життя, втікає за кордон, маючи тверду надію, що в краю нової держави найде захист. Втікають одиниці і цілі родини.

По переказам цих збігців колхози розвалили там усе селянське господарство, землі залишаються незаорані, без насіння, тому врожай буде дуже слабий. Треба завважити — пише дальше „М. В.", — що Зелений Клин навіть у кращі роки завжди потребував довозу чужого збіжа в обмін на сирівці, як дерево, вугілля, золото і т. і.

Особливо багато збігців з Амурщини та Приморщини. На всіх кордонах стоять великі залоги червоноармійців та ДПУ, збудовано там безліч фортець з кулеметами, літають аероплями і т. і.

У передовиці знов у тому самому числі пише „Маньдж. Вістник" між іншим таке:

Справами культурно-національними радянська влада останнього часу не цікавилась зовсім, засипаючи голодне населення лише тиловою московською „агіткою".

Бачучи, що не дивлячись на світову економічну крізу в країнах, де немає комунізму, всеж таки люди в величезній більшости не голодують та не ходять босі, дійшли українці на Зеленому Клині до льогічного висновку: голод та злидні йдуть упарі з комунізмом — тому треба шукати засобів, аби його позбутись.

У дальшому пише „Маньдж. Вістник", що не помагають численні військові гарнізони і „концлагери". Населення втікає в ліси і творить партизанські відділи, які безпокоять більшовиків. **Приморщина і Приамурщина є, на думку наших харбінців у переддень великого протирадянського вибуху.**

Про те, що кожний день може принести з Далекого Сходу вісти великої ваги, вісти, що говоритимуть про воєнні події на Зеленому Клині — це ми тут в Европі добре знаємо. Нове в писаннях „Маньдж. Вістника" є те, що події можуть спричиняти не тільки зовнішні сили (японці), але і внутрішні, себто тамошнє населення. Чи там, де цілий край представляє тепер один збройний табор (а таке є тепер на рад. Д. Сході) можлива поважніша акція народних мас — про те мусимо сумніватись. Зате годі не вірити в те, що японська експанзія швидше чи пізніше звернеться на радянські простори у східній Азії. З тим рахуються поважно більшовики. Їхня преса (особливо моск. „Ізвєстія") містить раз-у-раз алярмуючі статті.

З тим і ми мусимо рахуватись і те, що кожної хвилини 600-тисячна маса українців може найтися безпосередньо в круговороті воєнних подій, а посередно вся Україна, це не може не приковувати нашої уваги до ситуації на Далекому Сході.

В. Север.

Справа Східної Галичини перед англійською палатою послів.

Заява міністра закордонних справ (26. 6. 1933.)

В англійській палаті послів знову порушували справу Східної Галичини. Посол Голфорд Найт поставив запит до секретаря закордонних справ, чи уряд Його Королівської Величности все ще є того переконання, що на території Східної Галичини повинна бути заведена автономна управа? Коли уряд признає потребу заведення автономії, то чи не булоб вказаним звернутися до інших держав, які підписали рішення Конференції Амбасадорів для 15. березня 1923 року, коли то признано Східну Галичину Польщі під умовою, що вона надасть тим землям автономію, щоби спільно поробити відповідні кроки перед польським урядом? Взагалі, що треба зробити, щоби рішення Конференції Амбасадорів було виповнене?

На запити посла Найта відповів в імені сер Джана Саймона підсекретар Г. Д. Марджесон. Він заявив, що уряд Його Королівської Величности не зміняв свого переконання відносно потреби надання автономії Східній Галичині. Тільки уряд не уважає теперішню хвилю відповідною, щоби те питання видвигати перед польським урядом, бо не одержав в тій справі повідомлення і від інших держав, які підписали рішення (Італія, Франція, Японія), що й вони задумують видвигнути це питання.

Посол Найт поставив дальший запит, чи не уважав би уряд Його Королівської Величности за вказане, з огляду на загальне заспокоєння і з огляду на те, що рішення Конференції Амбасадорів надалі зобовязує, щоби англійський уряд попрохав також уряди інших держав, які були причасні у принятті тієї резолюції, щоби вони тепер ту справу переглянули?

Взагалі посол Найт піддає думку, щоби англійський уряд перебрав провід у тому ділі та предложив свою думку під розвагу урядам, які підписали рішення Конференції Амбасадорів.

Підсекретар Марджесон приобіцяв що пропозиції посла Найта предложить секретареві справ закордонних.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ЛИПНЯ 1933.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ

Історія України французькою мовою.

Історія України все ще нетиканий, екзотичний сюжет у західньо-европейській літературі. Вона жде на своїх учених, дослідників і письменників, незалежно від того, чи за рік або десять українська справа стане предметом міжнародніх нарад.

У першій стадії нашої закордонної пропаґанди від 1914 р. ми вели пропаґанду самі; у другій ми пробували підшукувати чужинців, що робили би це краще; до третьої ми ще не дійшли, хоча були вже часи, коли чужинці цікавилися нами інколи більше, ніж ми ними.

Нова книжка Тіссерана*) „Життя одного народу: Україна" належить до другої стадії. Маємо поважні сумніви, чи автор сам найшов собі таку тему. Для читача ясно, що він не знає України навіть із слав'янських книжок; імовірно не знає теж ніодної мови поза французькою. Ця велика, гарно видана книжка назагал позитивне явище, коли зважити, що у західньо-европейських мовах не маємо ніякої інформаційної літератури про наше минуле та сучасне. Книжка написана у дитирамбічному тоні, беззастережним приятелем українців, що захоплюється нашою боротьбою за незалежність, народньою поезією та ношею, мистецтвом, красою краєвидів і мовою. На тисячі наших прикмет ніодної хиби, ніодної недостачі, ніодної критичної замітки. Звідкіля міг узяти автор свій критицизм, коли користувався головно книжками та статтями, писаними для пропаґанди нашими земляками, коли сам не має безпосереднього доступу до джерел, може і не бачив ніколи України і знає тільки кількох українців на еміґрації?

Важко рішити, чи треба більше подивляти інтеліґенцію чи безшабашність французів, що вміють писати про історію, літературу та політичні події народу, якого мови ні краю не знають. Автор з високим патосом оповідає (здебільша за історією та літературною хрестоматією Грушевського) про головні етапи нашої державности та неволі. Це поетичне оповідання, перетикане цитатами з ріжних творів і поем, місцями дуже хаотичне. Безпосередньо після Сковороди автор інформує про ріжні українські музичні інструменти, релігійні свята та писанки, безпосередньо після царського указу з 1876 р. згадує про „Наук. Т-во ім. Шевченка" у Львові та про діяльність митрополита Шептицького; дійшовши до революції 1905 р. пригадує собі, що треба подати життєпис Шевченка (і то на підставі французької брошури проф. Д. Дорошенка!).

Нема найменшого сумніву, що Тіссеран складав свою книжку з готових матеріялів, які постачили йому наші деякі еміґранти і що були це інформатори, яким більше залежало на якійсь одній політичній орієнтації, для якої працюють, ніж на науковій обєктивній праці. Автор на 300 сторінках доходить до сучасних нам подій і на доказ живучости нашої культури подає деякі цифри, назви ріжних видань або наукових установ. При цьому чужинець даремне пробував би уявити собі, що сталося з українськими землями після війни. Прийшов момент коли ці землі заняли більшовики, українська армія мусіла відступити на польську територію, тут український уряд веде дальшу свою працю, в Польщі повстають ріжні українські школи, Україна підписує з Польщею договір завдяки Петлюрі, „який залишається незатертим спомином в усіх українських серцях".

З інформацій про мистецтво або літературу видко, що земляки, які давали авторові матеріяли мали дуже слабе відношення до цих царин творчости. З композиторів Кошиць має епітет ґеніяльного, поруч нього стоять голі імена Лисенка, Леонтовича, Бойченка і Ніжанковського. З мистців на першому місці стоять Борачок і Холодний, а далі вже Новаківський, Нарбут, Гриценко та інші, безладно великі з малими. Між наосліп киненими прізвищами письменників Грінченко стоїть між Лепким і Коцюбинським; Кониський і Левицький це новелісти, повісті Винниченка нагадують Золю; поруч нього і Коцюбинського стоїть якийсь Пролік (?!), наші сучасні найбільші поети: Тичина, Олесь, Рильський, Лівицька-Холодна, Маланюк і Осьмачка. Із наших журналів згадані головно паризький „Тризуб" і „Прометей", а Дельмара з 1869 р. про якого писав уже Драгоманів відкрив аж 1928 р. у „Прометеї" п. Єреміїв!

Тіссеран дає чимало перекладів із нашої поезії, зроблених здебільша княжною (!) Товаря і п. Тіяком. Чи може чужинець уявити собі силу Шевченкових поем, коли вони перекладені вільним, білим віршом, інколи звичайною трохи ритмічною прозою?

При всій теплій симпатії для найкращих замірів таких чужинців як Тіссеран не треба піддаватися наївному сентиментові і привязувати до такої праці більше ваги, ніж вона має. Підчас мирової конференції у Парижі десятки ріжних журналістів і нікому невідомих робітників пера пробували звязати своє імя з пропаґандою української справи саме тому, що цього імени не мали і тільки вони могли на цьому скористати. Автор цієї книжки ані журналіст з іменем ані особа на якомусь більшому становищі, яке інколи заступає імя. Він зробив тільки щиру, скромну роботу аматора; його книжка не має прикмет добрїї інформації і з літературного боку, взяти делікатно: слабенька.

—o—

*) Roger Tisserand: LA VIE D'UN PEUPLE L'UKRAINE". Préface de René Pinon. 10 photogravures et 1 carte. Paris. Librairie Orientale et Américaine G. P. Maisonneuve. 3 rue du Sabot 1933

Англія і Радянщина.

Як відомо, в Льондоні покінчилися англійсько-більшовицькі переговори в справі скасування „ембарго" на більшовицькі товари. З нагоди тих переговорів на англ. торг. палату посипалися напади в пресі за те, що видала „спеціяльні дозволи" на ввіз усяких продуктів з Радянщини помимо наложення „ембарга". Недавно писали про привіз радянського масла, автобензини, а тепер стала голосною справа привозу радянського будівельного дерева до Англії. Дозвіл, який на днях дала торговельна палата біло-морському деревному трестові, обіймає 46.000 стандартів дерева вартости 500.000 фунтів штерлінгів. У поінформованих кругах говорять, що торговельна палата дала вже й дальші дозволи у висоті приблизно 4.000.000 фунтів штерл., на привіз будівельного дерева з Радянщини, ще на це літо.

Через таку торговельну політику потерпіла найбільше канадійська провінція Бритиш Колюмбія, яка на підставі оттавського договору сподівалася перебрати доставу будівельного дерева у свої руки. Наложення „ембарго" на радянські продукти спонукало канадійські фірми до подвоєння прудукції експортового матеріялу.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Німці бажають мира.

БЕРЛІН, 3. 7. ПАТ. В неділю відбулося в Кольбергу маніфестаційне віче східно-німецьких патріотичних союзів. Мін. Ґерінґ відмітив у своїй промові, що німці хочуть миру й не хочуть нікого атакувати, але не дозволять теж заатакувати себе. Німці — найбільш миролюбивий нарід, але вимагають водночас від світу, щоби залишив їх у спокою, бо хто приходитиме до них з метою грабувати — дістане по руках.

Міліція в Австрії.

ВІДЕНЬ, 3. 7. ПАТ. „Зов-унд Монтаґ Цтґ" подає подробиці у справі міліції, яку мають створити. Вона не переходитиме кількістю людей австрійської армії. Служба в міліції триватиме 6 місяців. Перший набір до міліції буде в лютні 1934 р.

Нема згоди у справі валют?

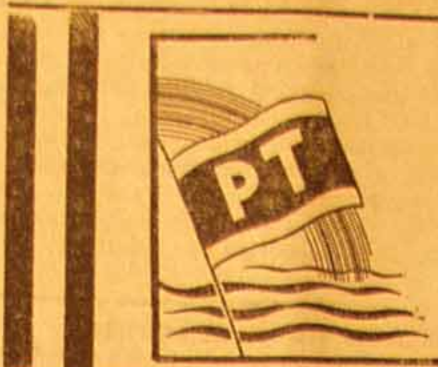
ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійські кола дивляться оптимістично на можливости порозуміння з Америкою у справі спільної акції проти завеликої інфляції валют та догадуються, що Рузвельт не підтвердить декларації в її сьогоднішньому виді і погодиться на інакше зредаґовану, бажану для Америки, декларацію. Американська делеґація дістала сьогодні шифрові інструкції, що заявити в цій справі. Після нарад голови амер. делеґації Гуля з Мекдональдом та мін. фінансів Чемберленом французькі кола дивилися на можливість згоди Америки дуже песимістично, але ці настрої після відвідин французького делеґата мін. фінансів у Чемберлена поправилися. Загально сподіються, що прийде до згоди, хочби і з трудношами, щоби витягнути віз конференції з болота, в якому він застряг, інакше грозить, що конференцію відложать. Але ситуація не вияснится скоріше як у середу.

ЛЬОНДОН (ПАТ). Злуч. Держави не прилучилися до декларації держав про золоту валюту. Французька делеґація заявила, що свого становища в тій справі не змінить.

НЮЙОРК (ПАТ). Вашинґтонські кола вияснюють відкинення през. Рузвельтом резолюції про паритет золота як визов, кинений Франції, або намагання припізнити на кілька днів остаточне вирішення, тобто до часу, поки курс долара обнизиться настільки, що над ним зможуть провести окрему контролю. През. Рузвельт запросив членів уряду на нараду в понеділок.

ПАРИЖ, 3. 7. ПАТ. Аґенція Аваса стверджує, що вчорашний день був на льондонській конференції неясний, бо делеґати дожидали вияснення Гуля, яке він сьогодні мав предложити конференції. Становище европейських держав з паритетом золота залежне від цього вияснення, але становище през. Рузвельта про цей паритет не змінило в основі положення. Ці держави не думають покинути конференції.

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Англійські кола вияснюють, що Англія найшлася в цікавому положенні: Вона не може піти у слід Злуч. Держав, але не може теж піти з державами, що мають паритет й отак зірвати з ними. Англія мусить брати під увагу свої звязки з домініями, пр. з Канадою, що монетарно тісно звязана з доляром. Англія задумує йти своєю дорогою і якщо не прийде до компромісу, оголосить власну деклярацію.

Перед новими процесами на Україні.

„Ізвестія" з 21. червня повідомляють телефоном з Харкова: „Сьогодні уміщено телеґраму тт. Молотова і Сталіна до секретаря одеського обкому Веґера та Пахомова. Матеріяли, що є вже тепер, дають деяке уявлення про ті махінації, які народно доконали звироднілці з одеського Зернотреста, щоби порушити радянський закон про віддання збіжа державі. Директор одеського тресту Залогин, разом зі своїм заступником комуністом Лещем та старшим аґрономом Сулимою збільшили цифру загину зимових засівів та обробили плян заховати від держави значну частину врожаю. Наслідком того від держави заховано 245 тис. сотн. збіжа. Місцеві орґанізації не помітили цього. На телеґраму Молотова і Сталіна місцеві комітети КП(б)У зажадали закінчення доходження протягом 24 годин для виконання зарядженъ тт. Сталіна і Молотова".

Доходження українські комуністи роблять більше охочо, ніж здають збіже Москві.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Відносини між Злученими Державами і Радянщиною.

„Юнайтед Прес" повідомляє з Вашинґтону, що питання про визнання СРСР стало знов актуальним. Причини, що стояли на перешкоді до цього зникли. Радянщина впала на девяте місце між державами, що експортують до Зл. Держав. Її торг з Південою Америкою стало зменшуватися. На міжнароднім ринку СРСР вже не є небезпечний. Ще в 1931 р. вивезено звідти 91,710.000 бушлів пшениці, а в наступнім році вже тільки 19,725.000. Стан худоби в СРСР протягом останніх трьох років зменшився на половину. Цілий вивіз Радянщини виносив у 1930 р. 533,731.000 дол., в 1931 р. — 417,773.000 дол., і в році 1932 лише 290.400.000 дол. Збільшення фабрик в СРСР обіцяє збільшення довозу закордонних виробів.

Аґенція „Аваса" повідомляє, що визнання СРСР Злученими Державами має наступити в липні. Разом з тим буде заключений торговельний договір та уділені кредити для фінансування замовлень, які має СРСР зробити в Америці. У Льондоні американські представники провадили переговори з Літвіновим про відновлення дипльоматичних зносин.

До цього треба додати, що московський уряд провадить шалену аґітацію за визнання його Зл. Д. А., на що викидає дуже поважні суми. Чим буде платити Радянщина Америці, коли радянський експорт стало паде, а виріб золота наперед віддається під заставу Німеччині, чи якійсь іншій державі, це, розуміється, справа американсько-радянська. Американські безробітні, число яких має перевищати пятнацять міліонів будуть у всякім разі добре пересіяні радянськими дипльоматами та торговельними представниками. Радянська преса провадить вже аґітацію проти нового протистрайкового закону в Злучених Державах.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Франція за поворотом Габсбурґів

НЮ ЙОРК, 16. червня (Вл. кор.) „Ессошієйтед Пресс" у Ню Йорку дістала приватні каблеґрами з Франції про поважні заходи цієї держави за відреставруванням династії Габсбурґів на австрійськім престолі. Ці змагання підтримує також Мусоліні і за його згодою виїхав на переговори до сербського короля князь Сикст, брат цісареви Зити. Власне син Зити, архикнязь Отто, вже є повнолітній і він має стати королем Угорщини. Цікаве, що Чехословаччина не має іншого виходу, як підтримати ці заходи Франції, бо лише в той спосіб можна перешкодити злуці Австрії з Німеччиною. Коли би прийшло до такої злуки, тоді Чехословаччина булаб окружена зі всіх сторін Німеччиною. Князь Сикст має переговорювати зі сербським королем про упорядкування хорватського питання. Але, як це питання має бути вирішене, про це не згадується. А відомо, що хорвати тяготіють до давної злуки з Австрією.

Німецькі комуністи хочуть американського адвоката.

НЮ ЙОРК, 16. червня (Вл. кор.). Самуїл Лейбовіц, нюйорський адвокат, що їздив на оборону неґрів у славному процесі в Скотсборо, на полудні Америки, дістав запрошення від родин німецьких комуністів, щоби приїхав на їх оборону до Берліна. Є це ті комуністи, яких німецький уряд обжаловує у підпалі німецького парляменту дня 20-го лютого. Адвокати-німці відмовилися від оборони, а німецькі адвокати-жиди бояться, щоб їх не підозрівали в комунізмі. Адвокат Лейбовіц звернувся з запитом до нюйорського німецького ґенерального консуля, що йому робити. Консуль сказав, що мусить запитати німецького амбасадора у Вашинґтоні.

Кінець австрійського націонал-соціялізму.

ВІДЕНЬ, 3. 7. ПАТ. На академії в Айзенштадті (Бурґенлянд) заявив канцлер Дольфус, що націонал-соціялістична небезпека для Австрії минула зовсім та що населення тієї країни не має нахилу до націоналістичного божевілля. Згадуючи поголоски про зміну кордонів і відірвання Бурґенлянду, Дольфус відмітив, що Австрія на ці теми взагалі не говоритиме, бо Бурґенлянд на віки звязаний з нею.

Кінець радянсько-англійської торговельної війни?

МОСКВА, 3. 7. ПАТ. Оголошенням розпорядку комісаря СРСР Розенгольца, яке знесло реторсійні заборони супроти Англії, закінчено тримісячну господарську англійсько-радянську війну.

МОСКВА, 3. 7. ПАТ. Радянська преса обговорює широко знесення англійського ембарґо на радянський товар, вважаючи його великим політичним успіхом СРСР.

Шахтярська катастрофа на Мадярщині.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Після 4-денних зусиль вдалося вирятувати 9 присипаних землею у шахті Солиман шахтярів. Жертви катастрофи були зовсім виснажені і їх відставили до лічниці, де їх ратують. Бракує ще двох шахтярів.

Міжнародній Ярмарок Сходу в Барі

На півдні Італії над голубим Адріятиком у місті Барі у місяці вересні ц. р. відбудеться четвертий з черги Міжнародній Ярмарок Сходу La Fiera dei Levante. В Італії цих ярмарків є доволі. І всі притягають багато відвідувачів із усього світу. Та цей ярмарок у Барі — це либонь найцікавіший із усіх — своїм багацтвом експонатів. Тут вам і техніка, електротехніка, гігієна, шкіряні вироби, лісові вистави, музична виставa, вистава риболовства, молочарства, хліборобська, тут і механіка — словом: усе що надбав наш культурний вік.

Подорожі залізницею, пароплавами, літаками — за зниженою ціною. А ті, що роблять покупки на цьому ярмарку, дістають зворот видатків на подорож.

Як бачимо, італійці прикладають до цього ярмарку велике значіння, беруться до нього з хистом проворного народу, щоби чужинцеві, що прибуде в те прегарне місто півдня, дати можність неодно побачити, неодним натішитися.

Ширіть наш часопис!

Непорозуміння в проводі ОУН зліквідовані.

Потвердження інформацій польської преси про виключення інж. Костаріва з ОУН.

Вістки про виключення інж. Костаріва з проводу ОУН. та про конфлікт в лоні тієї організації, які подала недавно польська преса, находять потвердження. В офіційній частині органу ОУН „Розбудова Нації" ч. 5—6 є поміщене рішення надзвичайного суду ОУН, яким інж. Костаріва усунено зі складу проводу ОУН та з членів ОУН, мотивуючи, що він не виявив моральних прикмет, потрібних членові ОУН та не виправдав довіря, висловленого йому Конгресом ОУН, займався інтригами та робив заходи, що могли поважно пошкодити існуванню й роботі ОУН

Великий політичний процес у Львові.

Небаром почнеться у Львові великий політичний процес проти д-ра Кл. Грабика, голови дільницевого Комітету Млодих, і тов. з ендецького табору. З процесу того вилучили справи д-ра Свірського нач. редактора „Курєра Львовського" та двох братів Уляновських. Досі не відомо чи розправа відбуватиметься перед судом присяглих чи перед звичайним судом. Обвинувачення поручили виготовити прок. Ольберекові, якого задля цього відкликали з відпуств.

Акт обвинувачення закидає підсудним проступок із § 166, за який передбачена кара до 10 літ вязниці, та з § 167, за який передбачена кара до 5 літ.

ЗАЯВА ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. У заяві през. Рузвельт каже, що вважав би світовою трагедією, колиб льондонська конференція, скликана для фінансової стабілізації, зійшла на манівці наслідком штучних предложень кількох держав. Годі вводити світ у непорозуміння ілюзіями в справі конечности тимчасової та штучної стабілізації валют якоїнебудь країни. Оздоровлення внутрі країни причиниться більше до її добробуту, ніж курс її валюти, або відношення тієї валюти до валют інших держав. Зл. Держави хочуть найти такого доляра, який і в наступнім поколінні матиме силу набування та платничу здібність. Ця поведінка дасть більше користи іншим народам, ніж курс устабілізований у відношенні до фр. франка й анґл. фунта на найближчі місяці. Метою Зл. Держав є постійна стабілізація валют усіх країн. Золото або золото та срібло включно і далі можуть творити покриття. Ще не пора на поділ резерв золота. Коли світ скоординує свої буджети, в більшість держав матиме зрівноважені буджети, тоді можна буде радити над поділом золота і срібла в світі. Устійнення світового порядку не основується на тимчасовій стабілізації валют, треба передовсім злагіднювати утруднення імпорту задля виміни товарів між народів. Конференцію скликано для поліпшення осн. госп. недомагань світа та неялося тій конференції надавати ін. напрямку.

ПРЕДСТАВНИКИ ДАНЦІҐА У ВАРШАВІ.

В понеділок рано приїхав до Варшави президент данціґського сенату д-р Равшнінґ, віцепрезидент сенату Ґрайзер, радник д-р Фербер, радник д-р Блюме і секретар Штрайтер. Вони відвідали президента Мосціцького в Замку, де спеціяльна почесна сторожа віддала їм військові почести. Президент Мосціцький розмовляв із Равшнінґом і Ґрайзером кільнанацять хвилин. Опісля оба гості були в президії ради міністрів у віцепреміра Завадського. Міністр Бек приняв данціґських гостей на авдієнції та сніданням.

ПОВОРОТ АНҐЛ. ІНЖИНІРІВ.

СТОЛПЦІ, 3. 7. ПАТ. Нині в год. 13.15 переїхали посп. поїздом з Москви до Столпців інж. Мекдональд і Торнтон. На привіт їх вийшли представники ріжних часописів і час. фотографи. Деякі журналісти прилетіли літаками. Два літаки прилетіли з Льондону, один із Берліна. З інжинірами приїхав анґл. консуль Рап, який попрощав їх у Столпцях і вернувся до СРСР. Інжиніри не дали в Столпцях ніяких поянснень у справі побуту в СРСР.

Пацифікація Марока.

На засіданні французького парляменту комуністичний посол Пієтрі інтерпелював уряд у справі пацифікації Марока. Ствердив, що в околиці Джеґель Саго згинуло 60 старшин і підстаршин і около 2.000 вояків. Премієр і міністер війни Даладіє відповів, що ті цифри неправдиві.

Лет італійської ескадри.

Ґен. Бальбо відложив дальший лет ескадри наслідком метеорольоґічного бюлетену до 4. липня рано. Відложили лет також наслідком замалого запасу топлива. З Риму прийшла до ґен. Бальбо телеґрама від Мусолінія, в якій висловлює вдоволення з приводу успішного закінчення двох перших етапів лету.

ПОЛЬСЬКІ ЛІТАКИ НА НІМЕЦЬКОМУ БОЦІ?

Оноді німецькі часописи принесли вістку, що над Штетіном появилися були польські літаки. Тепер знову 1. липня квіздинський ляндрат повідомив президента поліції в Кеніґсберґу, що в год. 6 45 хв. рано польський військовий літак, який летів у напрямі на Ґрудзьондз, перелетів кордон і летів правим берегом Висли у Сх. Прусії. Військові знаки літака було добре видно

АРЕШТУВАННЯ ҐЕН. ДИРЕКТОРА КОР. ГУТИ.

На приказ прокуратора окр. суду в Катовицях арештували ґен. директора Королівської Гути Берґгардта та службовця Морцінка. Закидають їм мальверзації при закордонних доставах. Берґгардт був правою рукою німецького міліонера Фліка, визначного ґітлерівця та був ґен. директором усіх гут. концерну, себто Катовицької Акц. С-ки „Королівської Гути" та „Ляври"

НОВИНКИ

— **Новий православний парох у Львові.** Кілька днів тому підписав митр. Діонізій декрет, яким заіменував дотеперішнього пароха православної церкви у Львові еромонаха Юрія Кореністова настоятелем монастиря в Зировичах, надаючи йому водночас чин ігумена. На його місце призначили еромонаха Тимотея Нарка, що три роки тому скінчив студії прав. теольоґії у варшавському університеті, а потім був делеґований до Константинополя і на остров Халкідіку. Нарко родом білорус, але вважає себе росіянином.

— **Примус продажі поштових марок.** Коли останніми тижнями мін. пошти обнизило рабат при продажі поштових марок, крамниці, що продавали їх, почали масово відмовлятися брати їх так з огляду на непоплатність як з огляду на оборотовий податок. З огляду на те задумує міністерство завести примус продажі цих марок у деяких крамницях, пр. паперовнях, та виробило вже навіть проект відповідного розпорядку. Тоді згадані склепи мусілиб продавати марки так, як трафіки мусять брати до продажі стемплі.

— **Зборівські паради в Ужгороді.** Роковини відомого бою під Зборовом в часі світової війни святкували цього року в Чехословаччині врочисто. На Закарпатті визначили на ці сходини дні 28—30. м. м. і в Ужгороді та в інших містах тієї волости відбулися в ці дні концерти, виклади про зборівський бій, святочні вистави в театрах і кінах, врешті військові паради. В Ужгороді відбувалися в ці дні також „зборівські" кінні перегони.

— **Темна хроніка.** У Львові відбулася розправа сержанта Фурманського, який украв 7.000 зол., що їх одержав для виплати старшинських платень. Засудили його на півтора року вязниці. — Мотоциклiст Лебрехт наїхав у Львові на Войт. Півка зі Сокольник, що їхав ровером. Півко помер. — Почтове авто на вул. Зиблікевича наїхало на Ст. Будзиґан з Ганчарів (пов. Львів) та поранило її. — В Єзуїтськім городі у Львові розкинули невідомі люди комуністичні летючки. — Брон. Світляк, по фаху злодій, при вул. Яблоновських напився отрути. Він залюбився в семинаристці, а коли товариші-злодії повідомили панну про його фах, постановив покінчити з життям. — Марія Лерох з Левандівки випила теж отруту. Обоїх забрали до шпиталю. — На дорозі між Деветиром і Війтівщиною (пов. Рава Р.) найшли вбитого 24-літн. Андр. Бриндзю з Пруся. Мав на голові 9 ран. — У Кельцях арештували секретаря Каси Хорих Худзіцького під закидом крадежі 30.000 зол. Зачувати, що афера поширюється. — Михайло Зайшлий із Сиґнівки Великої хотів із нареченою Зомерівною винайняти парцелю на склад вугля. Зазнайомився з якимсь посередником і той заоферував йому парцелю при Цловій площі у Львові, на яку дав йому 400 зол. Запізно переконався, що впав жертвою обманця. — Підчас кінних перегонів у Львові вкрали злодії білет на тоталізатор Ч. Штамеровій, пішли до каси і взяли виграну на нього — 500 зол. — Шофер Хр. Вік переїхав за Личаківською рогачкою у Львові 3-літню дочку цигана Гґамана. Коли в шпиталі сказали, що стан дитини дуже небезпечний, цигани побили тяжко палицями шофера. Дитину відібрали зі шпиталю й вона померла. — Авр. Блім і Мендель Шимон кинули на будинок громадського староства у Львові каламар із червонилом. Поліція арештувала обох.

— **Катастрофи польських літаків.** Біля Грубешова на олоні впав літак 6. летунського полку зі Львова. Два летуни поважно ранені. — На цивільнім летунськім майдані в Мокотові впав із висоти 40 м. 22-літній студент політехніки Ст. Кучевський, що невміло пільотував шкільним літаком. Кучевського, що зломив собі щоку та тяжко поранився, забрали до шпиталю. Літак знищений зовсім.

— **Ріжні вістки.** Французькі залізниці задовжені на 10 міліярдів франків. — У Празі є 346 прилюдних шкіл, у цьому 7 вищих, 32 середніх, 172 народніх і виділових, 23 приватних і 102 фахових та позашкільног одоповнення. — Якийсь американський бібліофіл купив оригінальне видання творів Шекспіра, яке було власністю покійного льорда Розбері за 14.500 фунт. шт. — Англійці добули з дна моря за останніх 9 літ 32 воєнних німецьких кораблі, що потонули підчас великої війни. — Вдова по славнім тенорі Карузо виходить замуж за колишнього американського дипльомата. — У мадярськім місті Сорокшар селяни та молочарі зробили масовий наступ на будинок маґістрату протестуючи проти нових цін на молоко; треба було взивати поліції з Будапешту, щоби юрбу розігнати.

— **Щастя бідака.** Один бельґійський селянин, якого імени преса навіть не згадує, мав клаптик городу і не міг із нього жити. Порпаючи у зем

лі найшов він велику скількість золотих монет, що важать 50 кільо. Вартість знахідки оцінили на міліон франків.

— Двацять тисяч зазульок пішло до бою. Величезним цитриновим плянтаціям на Фльориді загрозила страшна маса мишиць і кошенілі. Не помагали ніякі способи. Тоді попросили ради в природничих інститутах. Дали їм поміч до кількох днів. На Фльориду літаком доставили 20 тисяч зазульок семикрапчастих (Кочінелля септемпунктата) званих також сонечками. Ціла посилка важила несповна два фунти, а всі прийшли на місце живі, щоби зараз піти в бій проти мишиць і кошенілі. Не зібрали їх, щоправда, а виплекали в природничих лябораторіях, де мають таку комашню на поготівлі, щоби в потребі висилати до бою проти ріжних шкідників. Великі околиці Буенос Айрес (в Аргентині) навістили хмари сарани. Фармері боролися з ними 4 тижні, та дарма. З літаків сипали на них порошок, палили на полях вогні, копали рови. Винищили так багато сарани, всеж нові хмари їх насувалися з півночі та плюндрували поля. І тут помогли природники. Поборов їх червачок, великий ледви на кілька міліметрів, званий „різним змієм", тому що він дуже хижацький та пажерливий. Він сліпий та глухий, а визначається невтишним голодом. Любою його поживою є сарана. Тому тих червачків плекають в аргентинських природничих лябораторіях. Множиться страшно скоро. Вистане пару червачків вечором дати до огрітої скляної посудини, а рано буде їх найменше 400. Аргентинські природники плекають їх тепер міліонами та в мішках посилають фармерам, аби винищували сарану.

— Музей „Бойківщина" в Самборі мав від 1. 4. — 30. 6. 1933 р. 143 катальогові числа приросту до ч.: 2713 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: мінеральогія 5, палеонтольогія 5, археольогія 95, етнольогія 305, печатки 1, церк. мистецтво 9, світлини 21, ікони 4, старі памятки 9, килими 1, медалі, жетони 4, монети 6, банкноти 6, почтові марки (збірка) 115, портрети 1, образи 1, старі тканини 1. Архив і бібліотека: книжки 66, рукописи 6, газети, журнали 340, старі документи 3, нові документи 5, афіші 26, мапи 4, стародруки 1. Жертводавцями були пп.: Білинський В., Броницька М., Бачинський М., Боберський С., Баторфальві Е., Бабій І., о. Вань Л., Волошанівський І., Вец О., Вершховський Ш., Вовшицький Т., о. Ганасевич І., інж. Горницький З., Гулич І., Децик І., Добуш І., Дирекція держ. залізниць Краків, Затварський П., Затварський В., Зинич М., д-р Княжинський А., рад. Кучера А., Кордубова М., інж. Купчинський Ю., рад. Курчак В., д-р Кобільник В., Кобільниківна О., Кноллер І., Кульчицький-Гут Р., Кульчицький Штокайло В., Кульчицький-Гут В., о. Кміт Ю., інж. Кочерган В., рад. Козакевич В., Калиничова Н., Комарницький Г. і А., Ляшецька О., Лісікевич Т., Лашкевич Ю., проф. Мацюрак М., Монастирська Р., Михаць О., д-р Максимчук І., Н. Т. ім. Ш., Пауш С., о. Пасічинський М., Пруш Я., Павелцова О., Петришин В., Пасічинська Г., Петречко Ю., Полюгрин Н., Павлюх С., Рінгель А., д-р Рабій Ю., Савчин Н., Семен І., Стшелецький А., Сусуловська Е., Садлівська М., д-р Скорик М., Свідзіцький А., Терлецька А., Федонович А., пр. Филипчак І., д-р Федак І., Фарилівна С., інж. Филипович М., Цюківна А., д-р Чайківський А., Чіпаківна З., Шембель І., Штерн І., Яць Н., Явірський І. — Управа Музею „Бойківщина".

Відгуки дня.

Лист до землячки.

Черче, на захід від Тонкіну

Шановна Пані Софіє!

Читаючи Ваш лист зі Сходу, рішився я написати до Вас лист із Заходу.

Клопіт з тими частями світа! Всі кажуть, наприклад, що Черче лежить уже дуже далеко на сході, а тепер бачу, що Тонкін ще далі і до того глибоко-глибоко в Азії.

Пишете, що приємно Вам перевірювати, чи стали Ви аж такі популярні в рідній краю. Не маєте поняття, як дуже. В нашій редакції нема тижня, щоби хтось не згадав Вашого назвища, а заголовок Вашої книжки „Чар Марока" люди переробляють на всі лади: „Чар на око", „Чар від ока", „Чар до ока", „Чар мороки" і т. п.

Прикро мені, що по моїм листі Ви станете ще більш популярною, а знаю, що значить тягар популярности. Як він нераз мучить, докучає, жити не дає.

Передовсім не стіжки листів, а цілі стирти звалються до Тонкіну з запитами про мапи, про гумові тортури, про чеколядові черева, що доїться сметанкою, про людей, що лазять гачки, про юнанських піратів і — очевидно, про східне кохання.

Потім посиплються пакунки з сухарями, сиром і цибулею — скромний, а щирий дар бідної землі під заголовком „Чим хата багата". Хто зна, чи схочеться Вам і розпаковувати їх. Адже сливаки, ластівячі гнізда, передпотопові яйця — це хіба трохи більші смаковинки, як галицько-руський сир з цибулею.

А ще потім, а може й рівночасно, прийдуть смішні запрошення, щоби Ви просто з Тонкіну, Гонк-Конгу, чи Тієн-Тцину заїхали до когось у Печиходости чи Передримихи після свого повороту з далеких сторін. Уявляють собі людиська, що Ви моглиб видержати в душній атмосфері першого-ліпшого українського дому, де замучували Вас питаннями про малпячо-людські перегони, про лови на крилатих слонів і морських індиків, а надівсе — про східне кохання. Русини — як самі кажете — не люблять рушатися поза поріг своєї хати і тому мандрують у країни власної фантазії. Малюють собі, лежачи на печі, такі дивовижні сцени східних містерій, що вічним проти цього найбільше індохінська тонкінядa. Я й сам — ніде правди діти — чортівськи цікавий, як там воно з тим коханням, про яке до нас тільки глухі вісти доходять...

Колиб Ви припадково верталися в Галичину — не беріть зі собою папуг, крім одної. Ви розпитували в тій матерії одного вченого гіндуса, а я одного вченого европейця і він сказав мені, що одна аж надто вистане. Боа-констріктор, чи як там він зветься, теж зайвий баляст у дорозі. Не беріть. До того й небезпечна штука. Нехай уже дусить інфохінські дівчата, ми того не бачимо, то й лекше.

Зате обовязково заберіть ті стіжки, стирти і гори листів, на доказ, що... вони справді з Галичини вийшли і до Вас були адресовані.

Бажаючи Вам найкращих успіхів у пошукуванні „юнанських піратів і ще дечого"

з пошаною
Галактіон Чіпка.

P. S. При нагоді прошу поздоровити від мене Даляйляму, Гандія і його козу.

З музичного життя.

Концерти в Дрогобичі та музичний рух у Дрогобиччині.

З радістю можна ствердити, що музичне життя нашого краю йде постійно вперед. Головно збірне музикування в хорах обєднує чимраз більше людей і то з рядів трудової інтелігенції, ремісництва та робітництва. Пісня обєднює. Зокрема слідно це в Дрогобиччині.

Дрогобич це свого роду центр для довколичних містечок. І не диво. Рік-річно дає Дрогобич кілька концертів, чи то сам, чи з участю довколичних хорів та запрошених солістів. Програми концертів, як і їх виконання стоять на можливо найкращому рівні у даних обставинах. Це наслідки дрібної, щоденної, але невсипущої праці наших фахових музик за місцях. Не всі місця обсаджені фахівцями, але й провідники-аматори вчаться від фахівців — і так іде праця в одному напрямку, поважного, солідного плекання нашої музики. Величезну заслугу мають філії Музичного Інституту ім. Лисенка. Учителі цих наших прегарних музичних шкіл не обмежуються педагогічною працею в школі. Вони йдуть зі своєю роботою між громадянство і показують своїм учням гилях, як треба прикладати придбане в школі знання на службу народові.

14. V. ц. р. дав „Дрогобицький Боян" свій концерт з дуже ріжноманітною, вміло складеною програмою, здебільша з доби романтизму чи воромантизму. Зокрема звертає на себе увагу намагання запізнати слухачів з народньою піснею ріжних народів (головно слав'янських). На такому тлі вибивається наша пісня дуже рельєфно. З технічного боку держиться „Боян" добре. Праця Б. Пюрка йде у тім напрямі, щоби кожний співак був дійсною частиною інструменту — хору, а не тільки „підтягав" за „гальтером". Думаю, що більша скількість хорових творів без супроводу фортепяну поширить муз. культуру, хоч це вимагає більше праці. Диригент муж. хорів М. Іваненко, співачка М. Созанська, скрипак Ст. Огродвік та акомпаніятор д-р Ю. Соневицький добре дотроюються до цілости.

4. VI. ц. р. відбувся в Дрогобичі заходом „Бояна" і філії Муз. Т-ва ім. Лисенка концерт у честь М. Лисенка. Участь в цьому концерті взяли мішані хори „Боянів" з Борислава („Пливе човен" дириг. Т. Дуб), Тустанович (2 народні пісні диригент Ю. Гаврилів) та Дрогобича (хор з „Утопленої" дир. Пюрко). Всі ці три хори відспівали разом під орудою Б. Пюрка „Бють пороги". Муж. хор „Дрогобицького Бояна" (дир. Іваненко) дав „Гей повійте" та „Хор бранців".

Голосовий матеріял всіх трьох „Боянів" рекрутується приблизно з таких самих шарів суспільности. Дисципліна та відданість справі майже однакова. Одначе коли є ріжниці між поодинокими хорами, то крім чисельности рішає тут середовище та особа диригента. Пюрко — диригент-музика, що старається в першу чергу правильно та стилево відтворити духа хору. Зверхніх ефектів вживає він виключно для цієї цілі, ніколи не вживав їх для них самих. Цей глибокий підхід до діла не може лишитися без впливу в першу чергу на тих, що стоять найближче цього діла, отже на сусідні хори та їхніх диригентів. У всіх трьох хорах відчуваємо якусь спільну лінію. Вона і проявилась цього вечора у відспіваних під орудою Пюрка „Бють пороги" у супроводі двох фортепянів, що грали рівночасно те саме. Та це не завсіди добре. Бо коли осягаємо навіть повну рівночасність звуку (що тут в більшости було!), то рідко коли можна на підібрати такі два інструменти, щоби вони звуково не розбігалися. Коли йде про збільшення звукової сили, то таки конче треба поставити добрий концертовий фортепян. А це треба конче зробити, коли хочемо, щоби пяністи тої міри, що Р. Савицький не мучилися на малих, розбитих фортепянах. Колиж гра Савицького була всеж таки просто ревеляцією для слухачів — то це треба віднести на рахунок незвичайної якости гри цього непересічного пяніста, який застиг на цьому концерті „Скерцо" і „Польонеза" грав на цьому концерті „Скерцо" і „Польонеза" та як додаток Барвінського „Марш" — повний сили, розмаху та чудово міняливий у своїй гармонії. Рядом зі Савицьким виступали ще інші солісти. О. Лепкова, що гарним меццосопраном відспівала 3 пісні. Голос темнавої барви, добре школений. Добра дикція та правильне фразування. Спів п. Лепкової йде просто в душу слухача. Ст. Огродвік удатно віпграв на скрипці перерібку „2-ої рапсодії", і п. Т. Дуб відспівав баритоном 4 пісні. Мужеський хор під орудою М. Іваненка старався достроїти до атмосфери свята.

Акомпаніювали п. Кулицька, д-р Соневицький і Пюрко. Всі троє фахівці, передані справі, виконали своє діло, таке важне і що його так мало цінить наша публика.

Публики було мало. Головно бракувало молоді, яка давніше була тим найнадійнішим відвідувачем концертів у Дрогобичі.

З кіна.

Кіно „Апольльо": „Золотий Молох".

Молода гарна дівчина, щоби рятувати з нужди свою рідню, виходить замуж за міліонера. Цей міліонер людина з темним минулим; він грає дуже велику ролю в організації міжнародніх конкурсів краси, де підшукує свої жертви між гарними, молодими, недосвідченими дівчатами. Головну ролю у песі грає Джоан Беннет, яку для реклями звуть найкращою жінкою світа. Пересічна кримінальна фільма, де чеснота перемагає і винуватці дістають заслужену кару.

З листів до Редакції.

Львів, 27. червня 1933.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте помістити на сторінках Вашого часопису листа Надзірної Ради Вид. Кооп. „Червона Калина":

У звязку з дискусією в справі зміни статутів Товариства „Луг" у Львові появилися в деяких українських національних часописах нотатки, з яких можна би відности враження, немов би то „Червона Калина", видавнича кооператива у Львові, займала також становище у пресовій анкеті в справі „Лугів", яка відбулася дня 15. січня 1933.

Надзірна Рада „Червоної Калини" провірила справу участи п. Льва Лепкого на цій анкеті та стверджує:

1) що Управа „Червоної Калини" не уповажнювала нікого до участи від Видавництва „Червона Калина" у згаданій анкеті;

2) що одноголосним ствердженням переслуханих протокольно учасників згаданої анкети і записками деяких присутних на тій анкеті усталено, що п. Лев Лепкий, який забирав голос на цій анкеті, на початку своєї промови виразно зазначив, що говорить не як редактор чи представник „Червоної Калини", а лише особисто, як товариш зброї д-ра Дашкевича, як бувший старшина. У тій своїй промові обороняв лише честь д-ра Дашкевича, не входячи в мерітум справи, то є не заявляючися ні за ні проти зміни статутів „Лугів".

Супроти того Надзірна Рада стверджує, що нема ніякої підстави втягати Видавництва „Червона Калина" в дискусію про справу „Лугів".

З правдивою пошаною

За Надзірну Раду „Червоної Калини":

Д-р Степан Шухевич, голова, *вр. Д-р Володимир Щуровський вр* секретар.

СПОРТ.

БУЧАЧ: БУРЕВІЙ — ЧАЙКА (ЧОРТКІВ) 3:0 (1:0).

Ворота для Буревію добув Бажановський (2), Базків. Гра обох дружин слаба.

Потрібна книжка.

Новий закон про товариства. Переклад закону, виконних розпорядків і обіжників враз з коментарем та практичними вказівками зладив мр. Ярослав Падох. Накладом Союзу Кооператив у Стрию.

Врешті появився всіми ожиданий коментар до нового закону про товариства враз з українським перекладом самого закону. Новий закон, якого вік датується від кількох місяців, вже дався відчути всім, що ведуть громадські інституції. Поширена до небувалих розмірів компетенція державної адміністрації в надзорі над ними, доповнювана ще в практиці поведінкою поліції, грозять повною руїною для всього нашого громадського життя. Проте треба докладно пізнати закон та навчитися пристосовувати до нього діяльність товариств.

Хаос, який ввів новий закон, поділюючи товариства на кілька категорій, безліч ріжних постанов відносно способу оснування товариств і зміни статутів, ріжні оплати за реєстрацію і ін. все те не дозволяє пересічному громадському робітникові зорієнтуватися в тих змінах, що їх впровадив новий закон. І тому належить з радістю аустріти почин молодого правника, який зробив переклад закону та виконних розпорядків, додав до них ще два міністерські обіжники та зладив основний систематичний коментар.

У коментарі, що обіймає майже 2/3 книжки докладно подано, які роди товариств впровадив новий закон, чим вони від себе ріжняться, як закладати товариства, як змінити статути, які оплати звязані з тим та хто може бути членом і основником товариств, а врешті який тип товариств є найвідповіднійший для нас та оскільки новий закон змінює дотеперішне положення наших кооператив.

Зокрема два останні відділи є дуже цінні, бо дають практичні поради, який рід товариств вибрати при оснуванні нових товариств та наскільки новий закон віддає нагляд над кооперативами адміністраційним властям, що в першу чергу буде дуже цінне для понад 3.000 наших кооператив.

Всі, що беруть живу участь у гром. установах, а передовсім ті, що стоять на чолі наших кооператив та інших товариств, мусять познайомитися з цею книжкою в імя добра ведених ними установ. Низька ціна книжки 1 зол. саме влекшує її набуття.

Д-р Володимир Лужецький.

—o—

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОСИП ПРИНДИН,

ем. упр. школи в Рошневі помер у Станиславові дня 9. червня ц. р. у 58-ому році життя. Покійний був зразковим учителем-педагогом і тихим, але ревним народним працівником. Скінчивши учительську семинарію в Станиславові учителював спершу в Марківцях, потім переніся до Рошнева, товмацького повіту, де перебув у чинній учительській службі повних 32 роки. Тут кладе перші основи до організації села під національним оглядом. Основує читальню „Просвіти", закладає й веде кредитову касу, — згодом дає почин до будови гарного читальняного дому, що ще й сьогодні є окрасою села. Перейшовши на емеритуру, переноситься 1932 року до Станиславова й тут, перед своєю смертю, записує все своє майно, себто реальність, інвентар і готівкову ощадність Кружкові „Рідної Школи" в Станиславові.

На похоронах, що відбулися дня 11. червня ц. р. при співучасти хору „Думка" й орхестри Т-ва „Зоря" був великий здвиг українського громадянства міста Станиславова, прибули також й селяни Рошнева, щоби віддати останню прислугу свому незабутньому вчителеві. Прощальні промови над гробом Покійного сказали о. крилошанин Лободич, голова Кружка „Рідної Школи" проф. ім. Альбіній Яконович проф. Никифор Даниш та представник громади Рошнева. Вічна память визначному Громадянинові.

—o—

Дописи.

ЩИРЕЧЧИНА

Повітове свято в честь Т. Шевченка в Ланах. Заходом Філії „Просвіти" в Щирці відбулося дня [illegible] ц. р. в Ланах повітове свято в честь Шевченка. У святі взяли участь усі села щирецької округи. Саля Народнього Дому в Ланах була по береги виповнена. Учасників свята понад 500. Свято почалося відспіванням [illegible] повіту злученими хорами довколичних сіл. Грімкі [illegible] безсмертного Заповіту, бадьора постава хористів і добрий спів зробили на приявних дуже миле й незабутнє враження. Після Заповіту мр. Петрунів виголосив коротку промову про значіння Тараса Шевченка для українського народу під теперішню пору. В програму [illegible] ли дальше хори доооколичних сіл, що достроїлися до свята і добором пісень і їх виконанням. На спеціяльну увагу заслуговує хор з Острова, що під управою [illegible] Хамуляка Степана виконав гарно низку добре [illegible] них пісень. Гарно виконали свої точки хори з Милошович, Поршни, Лісневич, Пустомит, Горбач і Ланів. На приявних зробили теж враження декламації [illegible] Ольги Сех і Теодора Микитки з Острова та Богдана Ганушевського, студ. Муз. Акад. у Львові. Публика одушевлено приймала кожний виступ хору, декляматорів та дутої орхестри з Милошович. Свято закінчив коротко промовою д-р Петро Хрептовський, що подякував приявним за численну участь і всі відспівавши національний гимн, розходились спокійно домів. [illegible] вертаючих учасників свята пробувало нападати [illegible] шумовиння, що з одного хориста здерло шаравари [illegible] грозило йому смертю. Кількох учасників свята, м. і. [illegible] колу Комаринського з Пісків арештували.

—o—

Листування Редакції.

Вп. М. П., Щирець: З Вашого допису мусіли ми з цензурних оглядів дещо вичеркнути.

Вп. Мих. Буда, в Бариші: На жаль не можемо помістити з огляду на цензуру. Справу передали ми Т-ву Охорони Военних Могил.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Театр нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 4. липня год. 7.30 веч. „І що з таким робити". Всі місця по 1 зол.

Середа, 5. липня год 7.30 веч. Хор кубанських козаків.

Четвер, 6. липня год. 7.30 веч. Хор кубанських козаків.

Кіна.

АДРІЯ: „Тайна старого роду".
АПОЛЬО: „Золотий молох".
АТЛЯНТИК: „Ігденбо" (фільма „Совківо"), „Пригоди двійника".
КАСІНО: „Королева скорости".
КОЛІСЕЙ: „Бічна вулиця", ревія: „За рік, за день, за хвилину".
КОПЕРНИК: „Манджурія горить", „Симфонія 6-х міліонів".
МАРУСЕНЬКА: „Манджурія горить", „Симфонія 6-х міліонів".
МІРАЖ: „Добрий вояк Швейк".
МУЗА: „Жінка без будучини".
ПАЛЯС: „Жінка в смокінгу".
ПАН: „Готель студентів".
ПАСАЖ: „Небезпечна гра" (Том Мікс), „Пат і Патахон як стрільці".
СТИЛЕВЕ: „Цвітка Гавани", Ревія Сандонського.
ХИМЕРА: „Що може Париж"
УТІХА: „Теодозія Севастополь", ревія „Нова банда".

Закордонне радіо.

Вівторок, 4. липня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 18.25 Соната Левандовського (скрипка, фортепян); **Бреслав** (325) 16.00 Солісти, 18.20 Пісні; **Ляйпціг** (389,6) 21.15 „Дер Цавбербавм" оп. Гаюка; **Берлін** (419) 16.30 Трубна орхестра, 20.10 „Фльорентія сміється" муз. комедія Кремера-Рафаеле; **Білгород** (429,7) 19.30 Пісні; **Відень** (518,1) 12.00, 17.20, 19.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 13.30 Військ. орхестра, 19.00 Циг. орхестра, 20.00 Оп. музика, **Харків** (937,5) 9.00 Тріо, 15.00, 18.00 Концерт, 19.00 Концерт з „Березілю".

Середа, 5. липня 1933.

Братислава (279,3) 16.00, 21.05 Концерт, 17.55 Авд., мадярські пісні; **Брно** (341,7) 10.00 Твори Двожака, Сметани, 19.15 Пісні; **Білгород** (429,7) 19.40 Нар. пісні; **Стокгольм** (435,4) 20.00 Військ. музика; **Лянгенберг** (472,4) 20.05 „Ль Ре Пасторе" оп. Моцарта; **Відень** (518,1) 17.25 Сучасна австр. музика; **Будапешт** (550,5) 19.25 Циг. орхестра; **Харків** (937,5) 9.00 Концерт, 15.00 Музика, спів, 18.30 Солісти.

Львівське радіо.

Вівторок, 4. липня 1933.

7.00, 7.05, 7.20, 7.25, 7.52 Ранішня програма; 12.10, 12.35, 14.55, 19.05 Грамофон; 12.33 Метеорольог. комунікат; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіж. біржа; 16.00 Концерт; 17.00 Почт. скринька; 17.15 Камер. концерт; 18.15 Чи овочі здорові?; 18.35 Спів (Глюзінська-Макушинська); 19.20 Всячина; 20.00 Академія з нагоди 157-их роковин незалежности Зл. Держав; 22.00, 22.40 Танк. музика; 22.25 Спортові вістки.

Середа, 5. липня 1933.

7.00, 7.05, 7.20, 7.25, 7.52 Ран. програма; 12.10, 12.35, 14.55 Грамофон; 15.05 Скринька для дітей; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00, 17.45 Концерт; 17.15 Арії та пісні; 18.15 Чи туристика може бути спортом; 18.35 Скрипка; 19.40 Літ. чвертьгодина: „Ганді говорить"; 20.00 Сальонова музика, спів; 20.50 Веч. деник; 21.00 Техн. скринька; 21.10 Камер. концерт; 22.00 Мистецький Львів; 22.15, 22.40 Танк. музика; 22.25 Спортові вістки.

БІРЖА.

ДОЛЯР

У понеділок рано філія Банку Польського у Львові купувала доляри по 6.85 зол. а около 11. год. перестала купувати тому курс доляра в приватних оборотах обнизився до 6.80. Около полудня філія Банку Польського платила також по 6.80 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. VII.: масло 2.10, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 2.80 зол. Тенденція на масло, сметану, яйця удержана, на молоко слаба

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Впр. Отець К. З. Теребовля, Адреса „Зиза" Зіморовича 3.

Катерина Летиянка, жінка Стефана з Дорожова, повіт самбірський, виїхала в році 1915 з відступаючими з Галичини російськими військами до Росії. Від цього часу не дала про себе жінкого знаку життя. Хто знав би про її місце побуту зволить за зворотом видатків повідомити гр. кат. Уряд парохіяльний у Дорожові, почта Лука, коло Самбора. 7 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БРОНЗІВНИЧА робітня Фединського Стефана Львів, Ринок 9, виробляє нові, відновляє і позолочує всі церковні річи з металів. 2496 3—?

КРУЖОК „Союзу Українок" в Олеську (залізн. стація Ожидів) пошукує провідниці до ведення діточого садку в Олеську зараз. Зголошення з умовами слати до Виділу. 5 1—3

КОНКУРС.

Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові розписує отсим конкурс на стипендії ім. Олександра Мишуги, Анатоля Вахнянина і д-ра Петра Сушкевича у формі безплатної науки сольоспіву, фортепяну і скрипки, побираної у Муз. Інституті ім. Лисенка у Львові. Подання треба вносити до 15. серпня 1933. 6 1—

З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло". За редакцію відповідає Олександер Костик